การสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ปีการศึกษา 2567 เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาอย่างยั่งยืนในสังกัด สพป. นครราชสีมา เขต 5

Synthesis of Self-Assessment Reports (SAR) for the Academic Year 2024, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5

ปฐมเกียรติ ไชยคำ, นุชรินทร์ ชาพันดุง
PATHOMKIAT CHAIYAKHAM, NUCHARIN CHAPANDUNG
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
NAKHON RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 5
ปราโมทย์ แสนกล้า
PRAMOTE SAENKLA
นักวิชาการอิสระ
INDEPENDENT SCHOLAR
จังหวัดนครราชสีมา
NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: December 5, 2025
Revised: January 7, 2026
Accepted: January 12, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ผลการประเมินตนเอง (SAR) ปีการศึกษา 2567 ของสถานศึกษา จำนวน 209 แห่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยมุ่งวิเคราะห์คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านปฐมวัยและขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงเนื้อหา (Mixed Analysis) ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีคุณภาพในระดับดีเลิศถึงยอดเยี่ยม โดยมีคุณภาพระดับดีเลิศขึ้นไปในด้านปฐมวัย ร้อยละ 97.10 และด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 98.56. จุดเด่นสำคัญของสถานศึกษาคือ การขับเคลื่อนคุณภาพผ่านกลไก 6 กระบวนการพัฒนาและนิเทศ และรูปแบบการบริหารจัดการ SUPER 5Q ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 นอกจากนี้ ยังพบจุดเด่นในการมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกในขณะที่จุดที่ควรพัฒนาได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะพัฒนาการด้านสติปัญญาในระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นร้อยละที่เป็นจุดควรพัฒนาในลำดับสูงสุด (ร้อยละ 68.20) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในระดับขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ 30.77 และ 29.91 ตามลำดับ) ข้อค้นพบนี้เน้นย้ำถึงบทบาทของระบบการติดตามคุณภาพแบบเป็นวงจร และความจำเป็นในการเร่งรัดพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้

คำสำคัญ: รายงานผลการประเมินตนเอง, ระบบประกันคุณภาพภายใน, SUPER 5Q, สพป.นครราชสีมา เขต 5, คุณภาพสถานศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to synthesize the Self-Assessment Reports (SAR) for the 2024 academic year from 209 educational institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. The study analyzed educational quality across early childhood and basic education standards using a mixed-methods approach, combining documentary research with quantitative and content analysis. The findings revealed that the majority of the institutions demonstrated quality levels ranging from "Excellent" to "Exceptional." Specifically, 97.10% of institutions met the "Excellent" level or higher in early childhood education, while 98.56% achieved similar benchmarks in basic education. A primary strength identified was the systematic quality drive facilitated by the "6 Development and Supervision Processes" and the SUPER5 Q Management Model implemented by the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. Furthermore, institutions exhibited excellence in developing curricula aligned with local contexts and fostering positive classroom management. However, the analysis highlighted critical areas for improvement regarding learner quality. In early childhood education, cognitive development was identified as the most significant area requiring intervention, cited by 68.20% of institutions. In basic education, academic achievement and analytical thinking skills were noted as primary concerns (30.77% and 29.91%, respectively). These findings underscore the necessity of a cyclical quality monitoring system and the urgent need to accelerate the development of higher-order thinking skills and the integration of educational technology to enhance learning outcomes.

Keywords: Self-Assessment Report, Internal Quality Assurance, SUPER 5Q, NRSA 5, School Quality

บทนำ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ผลการประเมินตนเอง (SAR) ปีการศึกษา 2567 ของสถานศึกษา จำนวน 209 แห่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยมุ่งวิเคราะห์คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านปฐมวัยและขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงเนื้อหา (Mixed Analysis) ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีคุณภาพในระดับดีเลิศถึงยอดเยี่ยม โดยมีคุณภาพระดับดีเลิศขึ้นไปในด้านปฐมวัย ร้อยละ 97.10 และด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 98.56. จุดเด่นสำคัญของสถานศึกษาคือ การขับเคลื่อนคุณภาพผ่านกลไก 6 กระบวนการพัฒนาและนิเทศ และรูปแบบการบริหารจัดการ SUPER 5Q ของ สพป.. นอกจากนี้ ยังพบจุดเด่นในการมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ในขณะที่จุดที่ควรพัฒนาได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ผลการประเมินตนเอง (SAR) ปีการศึกษา 2567 ของสถานศึกษาจำนวน 209 แห่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 นอกจากนี้ ยังพบจุดเด่นในการมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ในขณะที่จุดที่ควรพัฒนาได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะพัฒนาการด้านสติปัญญาในระดับปฐมวัย ซึ่งมีผลการประเมินที่เป็นจุดควรพัฒนาในลำดับสูงสุด (ร้อยละ 68.20) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในระดับขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ 30.77 และ 29.91 ตามลำดับ) ข้อค้นพบนี้เน้นย้ำถึงบทบาทของระบบการติดตามคุณภาพแบบเป็นวงจร และความจำเป็นในการเร่งรัดพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์และประเมินคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัด สพป. นครราชสีมา เขต 5 ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยและขั้นพื้นฐาน จากรายงาน SAR ปีการศึกษา 2567
2. เพื่อจำแนกและวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาโดยรวมในเชิงปริมาณและคุณภาพ
3. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของรูปแบบการบริหารจัดการยกระดับคุณภาพการศึกษา SUPER 5Q และกระบวนการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีต่อผลลัพธ์คุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย งานวิจัยนี้เป็น วิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้ การวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงเนื้อหา (Mixed Analysis) เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลจาก SAR ปีการศึกษา 2567

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร สถานศึกษาในสังกัด สพป. นครราชสีมา เขต 5 ที่จัดทำรายงาน SAR ปีการศึกษา 2567 ทั้งหมด จำนวน 209 แห่ง (เปิดสอนระดับปฐมวัย 207 แห่ง ซึ่งมี 2 แห่งที่ไม่มีเด็กปฐมวัย คือ โรงเรียนบ้านห้วยและโรงเรียนบ้านหนองแจง, ระดับขั้นพื้นฐาน 209 แห่ง)

แหล่งข้อมูล รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2567

ขอบเขตของการดำเนินการ

การสังเคราะห์ SAR ครอบคลุม 3 ส่วน

1.สังเคราะห์ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา ข้อมูลพื้นฐานและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา

2. วิเคราะห์ประสิทธิภาพและโอกาสในการพัฒนา พิจารณาความพร้อม 3 ด้าน คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์

3. สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวมในระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้สถิติ ความถี่, ร้อยละ เพื่อประเมินระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (ระดับดี, ดีเลิศ, ยอดเยี่ยม)

2. การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ใช้การจำแนกหมวดหมู่ (Categorization) และการวิเคราะห์ความถี่ของประเด็น เพื่อสรุปจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และแผนการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาในภาพรวม

ผลการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งสามข้อ งานวิจัยฉบับนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยแบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ สังเคราะห์และประเมินคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัด สพป. นครราชสีมา เขต 5 ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยและขั้นพื้นฐาน จำแนกและวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษา และวิเคราะห์บทบาทของรูปแบบการบริหารจัดการยกระดับคุณภาพการศึกษา **SUPER 5Q** และกระบวนการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเอง (SAR) ปีการศึกษา 2567 ของสถานศึกษา 209 แห่ง พบว่า คุณภาพสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก (ร้อยละของสถานศึกษาที่มีคุณภาพระดับดีเลิศถึงยอดเยี่ยม) ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโดยรวม

ระดับการศึกษา	มาตรฐานที่ 1	มาตรฐานที่ 2	มาตรฐานที่ 3
ปฐมวัย	คุณภาพของเด็ก (ร้อยละ 97.10)	กระบวนการบริหารและการจัดการ (ร้อยละ 96.14)	การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ (ร้อยละ 97.10)
ขั้นพื้นฐาน	คุณภาพผู้เรียน (ร้อยละ 98.56)	กระบวนการบริหารและการจัดการ (ร้อยละ 98.56)	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 98.56)

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยรวมในระดับปฐมวัย ทุกมาตรฐานมีคุณภาพในระดับยอดเยี่ยม โดยมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก ได้คะแนนสูงสุดที่ ร้อยละ 97.10 มาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ได้คะแนนเท่ากับมาตรฐานที่ 1 คือ ร้อยละ 97.10 มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ได้คะแนน ร้อยละ 96.14

ในระดับขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่าทุกมาตรฐานมีคุณภาพในระดับยอดเยี่ยม มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ได้คะแนน ร้อยละ 98.56 มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ได้คะแนน ร้อยละ 98.56 มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้คะแนน ร้อยละ 98.56

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิเคราะห์จุดเด่น (ประเด็นสำคัญ) จุดที่ควรพัฒนา (ประเด็นสำคัญและร้อยละที่ต้องการแก้ปัญหา) ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา โดยวิเคราะห์จากสถานศึกษา 207 แห่ง

ระดับการศึกษา	จุดเด่น (ประเด็นสำคัญ)	จุดที่ควรพัฒนา (ประเด็นสำคัญและร้อยละที่ต้องการแก้ปัญหา)
ปฐมวัย	1. พัฒนาการด้านร่างกายสูงที่สุด (ร้อยละ 45.41) 2. มีหลักสูตรครอบคลุม 4 ด้านสอดคล้องกับท้องถิ่น (ร้อยละ 41.06) 3. การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ (ร้อยละ 33.82)	1. พัฒนาการด้านสติปัญญาต่ำที่สุด (ร้อยละ 68.20) 2. การให้บริการสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย (ร้อยละ 25.60)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา โดยวิเคราะห์จากสถานศึกษา 207 แห่ง (ต่อ)

ระดับการศึกษา	จุดเด่น (ประเด็นสำคัญ)	จุดที่ควรพัฒนา (ประเด็นสำคัญและร้อยละที่ต้องการแก้ปัญหา)
ขั้นพื้นฐาน	1 ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทยสูงที่สุด (ร้อยละ 32.41) 2. มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจชัดเจน (ร้อยละ 42.13) 3. การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก (ร้อยละ 41.67)	1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร (ร้อยละ 30.77) 2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์/วิจารณญาณ (ร้อยละ 29.91) 3. การจัดเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารและการเรียนรู้ (ร้อยละ 29.09) 4. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง (ร้อยละ 33.33)

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับปฐมวัย มีจุดเด่นในด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็ก และมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น จุดที่ควรพัฒนา คือการยกระดับพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งเป็นส่วนที่ทำได้ต่ำที่สุด และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดเด่นคือ โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ (เป้าหมายชัดเจน) และสามารถสร้างความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทยได้ดี จุดที่ควรพัฒนาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์/วิจารณญาณของผู้เรียน ซึ่งมาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการถือเป็นกลไกหลักในการยกระดับคุณภาพการศึกษา เพราะหากการบริหารจัดการมุ่งเน้นเพียงระบบงานปฏิบัติการ โดยขาดการส่งเสริมวัฒนธรรมการคิดจะส่งผลให้ผู้เรียนในมาตรฐานที่ 1 บรรลุเป้าหมายเพียงในเชิงกิจกรรมเท่านั้นแต่ยังขาดสมรรถนะสำคัญด้านการคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ แต่หากออกแบบสถานการณ์ที่กระตุ้นการคิดขั้นสูง ผู้เรียนจะพัฒนาได้เพียงระดับทักษะพื้นฐานและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่จะขาดทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงลึก ซึ่งเป็นปัจจัยตัดสินคุณภาพของผู้เรียนในระยะยาว

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิเคราะห์บทบาทของรูปแบบการบริหารจัดการ SUPER 5Q ที่เป็นรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา SUPER 5Q ได้แก่

S: Study Context ศึกษาบริบท /สภาพ /ข้อมูล/ที่มาความสำคัญ ประเด็นที่ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

U: Under Purpose วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายกำหนดเป้าหมายพัฒนา (ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ)

P: Prepare Powerful Tools สร้างและพัฒนาเครื่องมือ

E: Evaluate Supervise กำกับ ติดตาม ประเมินผลและนิเทศ

R: Reflects สรุปผล/เขียนรายงานตามเป้าหมายพัฒนา (และผลลัพธ์เกิดกับเป้าหมายคาดหวัง 5Quality)

ซึ่งถูกระบุว่าเป็นกลไกหลักที่ทำให้ผลลัพธ์คุณภาพอยู่ในระดับสูง. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอน P (Prepare Powerful Tools) ที่เน้นการเตรียมเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ คือ 6 กระบวนการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่

1. สะท้อนผลดำเนินการครั้งก่อน (วิเคราะห์ SAR 2567 เพื่อวางแผน 2568)
2. ขั้นตอนกำหนดเป้าหมายใหม่ (นำผลงานมาจัดทำแผนปฏิบัติการ)

3. ก้าวไกลนิเทศให้ความร่วมมือ (กำหนดโมเดลขับเคลื่อนคุณภาพ)

4. ยึดถือเกณฑ์พิจารณามาตรฐาน (เน้น 3 มาตรฐานตามเกณฑ์ใหม่)

5. ประสานองค์กรประเมินงาน (ประเมิน 2 ระดับ คือ ห้องเรียนและสถานศึกษา)

6. เปรียบเทียบพัฒนาการยั่งยืน (พิจารณาเชิดชูเกียรติและเสนอแนะจุดที่ควรพัฒนา)

กระบวนการเหล่านี้เป็นวิถีปฏิบัติ (Routine) ที่ช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่สถานศึกษาส่วนใหญ่ (96.14% ถึง 98.56%) บรรลุคุณภาพระดับดีเลิศถึงยอดเยี่ยมในทุกมาตรฐาน สอดคล้องกับแนวคิดการประกันคุณภาพที่เข้มแข็ง ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับความสำเร็จของ SUPER 5Q

1. ความสำเร็จจากระบบบริหารจัดการ ความสำเร็จนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารจัดการ SUPER 5Q ของ สพป.นม.เขต 5 เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ การเน้นขั้นตอน E (Evaluate & Supervise) และ R (Reflects) ในโมเดล SUPER 5Q สอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2016) ที่เน้นการติดตามผลแบบเป็นวงจรและการสะท้อนคิดอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงคุณภาพอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาฐานผลลัพธ์และการประกันคุณภาพเชิงรุกของ พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2553) ที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาสร้างระบบการกำกับติดตามที่เข้มแข็ง เพื่อเป็นกลไกในการตรวจสอบตนเองอย่างต่อเนื่อง (Self-monitoring) อันจะช่วยให้มั่นใจได้ว่ากระบวนการจัดการศึกษาสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายคุณภาพและมาตรฐานที่กำหนดไว้ได้อย่างแท้จริง มากกว่าการมุ่งเน้นเพียงการตรวจสอบตามภารกิจธุรการ" ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสนับสนุนผลการวิจัยในขั้นตอน E (Evaluate & Supervise) และ R (Reflects) ใน SUPER 5Q ที่เน้นการตรวจสอบผลลัพธ์เพื่อนำมาปรับปรุง (Continuous Improvement)

2. ความท้าทายด้านทักษะสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ จุดที่ควรพัฒนาสูงสุดในระดับปฐมวัยคือ พัฒนาการด้านสติปัญญา (68.20%) และในระดับขั้นพื้นฐานคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ (30.77% และ 29.91% ตามลำดับ) บ่งชี้ว่า แม้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จะเป็นจุดเด่น แต่ยังขาดความเข้มข้นในการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริม ทักษะการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ปัญหานี้สอดคล้องกับงานวิจัยระดับประเทศที่มักพบว่า การเปลี่ยนจากการเรียนรู้แบบท่องจำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างแท้จริงยังเป็นความท้าทายหลัก

3. ความจำเป็นในการบูรณาการเทคโนโลยี ปัญหาด้านการจัดเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ (ร้อยละ 29.09) โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกล ถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางสติปัญญา ซึ่งปัญหาดังกล่าวครอบคลุมตั้งแต่ความด้อยประสิทธิภาพของโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร ตลอดจน ภาวะความขาดแคลนด้านทรัพยากรการเรียนรู้ อันได้แก่ จำนวนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ไม่สมดุลกับจำนวนผู้เรียน รวมถึงสภาพอุปกรณ์ที่ล้าสมัยไม่รองรับแพลตฟอร์มการเรียนรู้ยุคใหม่ ซึ่งตามแผนการแก้ไขปัญหานี้ต้องเน้นตามแนวคิดของ Hattie (2012) ที่ชี้ให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูง (Visible Learning) ต้องออกแบบมาเพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์และตอบโจทย์การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง และสอดคล้องกับแนวคิดของ ถนอมพร เลาหจรัสแสง (2561) ที่เปลี่ยนบทบาทเทคโนโลยีจาก สื่อนำเสนอสู่เครื่องมือช่วยคิด โดยเน้นการสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ผ่านปฏิสัมพันธ์ในเครือข่ายสังคม และสนับสนุนผลการวิจัยในครั้งนี้ ในขั้นตอน P (Prepare Powerful Tools) การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่สร้างขึ้นต้องไม่ใช่แค่สื่อทางเดียว แต่ต้องเป็นแพลตฟอร์มที่เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะจากการสังเคราะห์นี้มุ่งเน้นการแก้ไขจุดที่ควรพัฒนา โดยอิงจากแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาใน SAR ปีการศึกษา 2567 ที่เน้นการยกระดับคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการบริหาร (ระดับเขตพื้นที่) และ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (ระดับสถานศึกษา) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการบริหาร (ระดับเขตพื้นที่)

1.1.1 พัฒนาเครื่องมือยกระดับการคิดขั้นสูง มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรม/เครื่องมือที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมทักษะสติปัญญาและทักษะการคิดวิเคราะห์ในทุกระดับ โดย สพป. ควรกำหนดเป็นนโยบายหลัก เนื่องจาก 71.50% ของแผนงานในระดับปฐมวัยมุ่งเน้นการยกระดับด้านสติปัญญา และควรมีการกำหนดเป้าหมายระดับพัฒนาการด้านสติปัญญา ในระดับ "ดี" ไม่น้อยกว่าร้อยละ ความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดวิเคราะห์ (ระดับขั้นพื้นฐาน) นักเรียนร้อยละ 75 ผ่านเกณฑ์การประเมินสมรรถนะการคิดขั้นสูง และนักเรียนมีผลงานที่เกิดจากการคิดวิเคราะห์หรือการแก้ปัญหา เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 จากปีการศึกษาที่ผ่านมา

1.1.2 เร่งรัดการจัดหาและสนับสนุนเทคโนโลยี ให้ความสำคัญกับการจัดเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ (ร้อยละ 29.09 ที่ต้องการแก้ปัญหา) โดยเฉพาะการสนับสนุนโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลน เพื่อให้เกิดการใช้สื่อ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย โดยการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก เช่น ให้ครู ICT ของโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) แนะนำการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาให้แก่ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีห้องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย สามารถจัดทำตารางให้โรงเรียนขนาดเล็กเข้ามาใช้ห้องคอมพิวเตอร์ได้ กำหนดเป้าหมายร้อยละของครูในโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการแนะนำ จากครู ICT โรงเรียนพี่เลี้ยง และสามารถผลิตหรือใช้สื่อเทคโนโลยีนวัตกรรมในการสอนได้จริง และ ร้อยละของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีโอกาสเข้าใช้งานห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย (ร่วมกับโรงเรียนพี่เลี้ยง) ไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

1.1.3 ขยายผลโมเดล SUPER 5Q: ศึกษาและถอดบทเรียนความสำเร็จจากโรงเรียนกลุ่มคุณภาพ "ยอดเยี่ยม" ที่ขับเคลื่อนด้วยโมเดล SUPER 5Q อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อขยายผลการบริหารจัดการที่มีคุณภาพไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (ระดับสถานศึกษา)

1.2.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดจริง ครูควรได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง (ร้อยละ 33.33 ที่มีปัญหา) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ร้อยละ 30.77 ที่ต้องการแก้ปัญหา) โดยเน้นการสร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุขในระดับปฐมวัย

1.2.2 การปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษาควรใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน (ร้อยละ 29.91 ที่ต้องการแก้ปัญหา) มาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เน้นการสร้างนวัตกรรมและความสามารถในการแก้ปัญหา (แผนการดำเนินงานเน้นด้านนี้ร้อยละ 23.23)

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับทักษะการคิดขั้นสูง เพื่อยกระดับทักษะสติปัญญาในระดับปฐมวัย และทักษะการคิดวิเคราะห์/วิจารณญาณในระดับขั้นพื้นฐาน

2.2 ศึกษาความต้องการและข้อจำกัดของโรงเรียนขนาดเล็ก (โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี) พร้อมทั้งอบรมการใช้สื่อเทคโนโลยีที่คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 วิจัยประสิทธิผลของการขยายผลโมเดล SUPER 5Q ต่อการยกระดับคุณภาพการบริหารและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

2.4 ดำเนินการติดตามและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต้องการแก้ไข ก่อนและหลังครูได้รับการพัฒนาให้จัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง

เอกสารอ้างอิง

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (2565). *รูปแบบการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา SUPER 5Q*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5.

_____. (2568). *รายงานวิจัยการสังเคราะห์สรุปรายงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2567*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5.

Fullan, M. (2016). *The new meaning of educational change*. Teachers College Press.

Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. Routledge.

Marzano, R. (2007). *The art and science of teaching: A comprehensive framework for effective instruction*. ASCD.

ผู้เขียนบทความ

นายปฐมเกียรติ ไชยคำ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 Email: Koratreform@gmail.com

นางนุชรินทร์ ชาพันดุง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 Email: Nutcharin9646@gmail.com

นายปราโมทย์ แสนกล้า นักวิชาการอิสระ Email: Pramote3551@gmail.com